

*Adviesrapport Faunabeheereenheden*

Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen

'Mensen maken het verschil'



Opdrachtgever:  
Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade

*september 2020*

## Inleiding

Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen

'Mensen maken het verschil'

De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade is begin 2017 door de twaalf provincies ingesteld om hen te adviseren over het faunaschadebeleid, over de onderzoeksresultaten op dat gebied en om provincies te faciliteren in het maatschappelijk debat over het voorkomen en bestrijden van faunaschade. De provincies beogen met de Adviesraad het geven van een onafhankelijk advies voor de onderbouwing van de (gezamenlijke) besluitvorming en het beleid. Ook beogen de provincies met de Adviesraad een mogelijkheid om geluiden uit de samenleving op te vangen, te kanaliseren en in het kader van hun adviestaak binnen de provinciale context te brengen.

*Advies opgesteld door Meine Bruinsma Management BV, in opdracht van de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade*

*7 september 2020*

## Inhoudsopgave

1	De opdracht .....	4
1.1	Inleiding .....	4
1.2	Opzet van de opdracht.....	5
1.3	Uitvoering van de opdracht .....	5
2	De resultaten .....	7
2.1	De gespreksonderwerpen .....	7
2.2	Overige bevindingen.....	8
2.3	Gedeelde inzichten van de faunabeheereenheden.....	9
2.4	Gedeelde inzichten vanuit de provincies (gedeputeerden) .....	12
3	Het advies .....	15
3.1	Advies aan alle provincies .....	15
3.2	Advies aan alle faunabeheereenheden .....	16
3.3	Voorstel om het advies te operationaliseren .....	17
3.4	Het plan van aanpak.....	18
3.5	Het resultaat .....	18

# 1 De opdracht

## 1.1 Inleiding

In de uitvoering van het faunabeleid zoals dat per 1 januari 2017 met de Wet Natuurbescherming in werking is getreden, vormen de faunabeheereenheden de schakel tussen provincies, wildbeheereenheden en maatschappelijke organisaties. De faunabeheereenheden spelen een essentiële rol in de uitvoering van het faunabeheer. In hun planmatige en coördinerende rol naar alle betrokken partijen, zijn de faunabeheereenheden voor de provincies en de maatschappelijke organisaties de probleemoplossers voor het faunabeheer.

De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade heeft in eerdere adviezen sterk de nadruk gelegd op de brede strekking van het faunabeheer. De context waarin de discussie over faunaschade plaatsvindt is het doel van natuur- en faunabeheer: het duurzaam in stand houden van en ontwikkelen van populaties van beschermde diersoorten. De grote en steeds veranderende maatschappelijke aandacht, de uiteenlopende belangen en betrokkenheid van gemotiveerde uitvoerders maken een verbindende en verbrede werkwijze noodzakelijk. Met minder nadruk op beheer (achteraf) en meer aandacht op preventie (vooraf) gerichte aanpak passend in gebiedsgericht maatwerk. Dit alles vraagt een effectievere coördinatie van de schadepreventie en bestrijding door een daartoe goed geoutilleerde faunabeheereenheid.

Over de positie van de faunabeheereenheden is op dit moment geen discussie, over de wijze van invulling, de samenwerking met de provincie, de samenwerking met de wildbeheereenheden, als ook de samenwerking onderling en met alle andere partners, des te meer. Drie jaar na inwerkingtreding van de aangepaste Natuurbeschermingswetgeving lijkt een moment van bezinning op z'n plaats.

### 1.1.1 *De Wet Natuurbescherming op hoofdlijnen*

De Wet Natuurbescherming is het kader voor het faunabeheer in Nederland en geeft onder meer in hoofdlijnen het volgende aan:

- De uitvoering van het faunabeleid is grotendeels gedecentraliseerd naar de provincies. Het zijn de faunabeheereenheden die voor hun werkgebied een faunabeheerplan vaststellen. Het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en uitoefening van de jacht geschiedt overeenkomstig dit faunabeheerplan.
- Provinciale Staten stellen bij verordening beleidsregels vast waaraan de in hun provincie werkzame faunabeheereenheden en de door hen vastgestelde faunabeheerplannen in elk geval moeten voldoen.
- Alvorens het faunabeheerplan vast te stellen, raadpleegt de faunabeheereenheid de binnen haar werkgebied werkzame wildbeheereenheden over de inhoud van het plan.
- Het faunabeheerplan behoeft vervolgens de goedkeuring van Gedeputeerde Staten van de provincie waar de faunabeheereenheid werkzaam is. Verslaglegging aan hen over de uitvoering geschiedt jaarlijks door de faunabeheereenheden.
- De faunabeheereenheid heeft de rechtsvorm van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid dan wel van een stichting. In het bestuur van de faunabeheereenheid zijn in ieder geval de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheden vertegenwoordigd, als ook de maatschappelijke organisaties die het belang van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren behartigen.

## 1.2 Opzet van de opdracht

De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade is van mening dat er kwaliteitswinst te behalen is in het faunabeheer. Daartoe zouden de faunabeheereenheden moeten bezien in welke verhoudingen, zowel onderling als ook ten opzichte van de provincie, ze moeten opereren om maximaal bij te dragen aan een succesvolle uitvoering van het faunabeheer. Dat zou moeten gebeuren in de context van de permanente politieke en maatschappelijke discussie over jacht, faunabeheer, faunaschade en dierenwelzijn.

De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade heeft, volgens het verzoek van de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland, de volgende opdracht geformuleerd:

*Welke kwaliteitsverbeteringen in de bestuurlijke organisatie en werkwijze van de faunabeheereenheden zijn mogelijk én wenselijk om individueel en collectief te komen tot een effectiever faunabeheer? De wederzijdse verhoudingen tussen faunabeheereenheden en provincies maken deel uit van deze vraag.*

De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade heeft aangegeven graag de volgende onderwerpen de revue te willen laten passeren in de gesprekken met de faunabeheereenheden en de provincies:

- Het relatiebeheer op bestuurlijk en ambtelijk niveau tussen faunabeheereenheden en provincies, zoals de wijze van samenwerken en afstemming hierover.
- De werkwijze van de integrale benadering van het faunabeheer waarbij rekening gehouden moet worden met de afweging van belangen ten aanzien van preventie-bescherming-bestrijding.
- De invulling van de coördinerende rol van het gebiedsproces van het faunabeheer tussen de faunabeheereenheden, de wildbeheereenheden en de overige uitvoeringsdiensten.
- Draagvlak voor de uitvoering van het faunabeheer en daarmee samenhangende (h)erkenning van de wettelijke taken, de balans tussen verschillende maatschappelijke belangen en de tevredenheid over concrete resultaten.
- Afstemming provinciale beheerproblematiek versus budget voor personeel en uitvoeringskosten.

De achtergrond van deze vijf onderwerpen wordt ondersteund door vooraf ingewonnen informatie bij de faunabeheereenheden.

## 1.3 Uitvoering van de opdracht

Voor de uitvoering van deze opdracht zijn gesprekken gehouden met de twaalf voor dit beleidsterrein verantwoordelijke gedeputeerden van de provincies en met de twaalf voorzitters van de faunabeheereenheden in alle provincies in Nederland.

In alle gesprekken bleek al snel dat de beantwoording van de vijf aangegeven gespreksonderwerpen relatief kort en feitelijk verliep. Er bleek dat er veel meer te zeggen viel over het functioneren van de faunabeheereenheden en de provincies. Deze verdieping betrof zowel het intern functioneren van de faunabeheereenheid, als ook over het functioneren van de faunabeheereenheden onderling en het functioneren in relatie tot (externe) organisaties zoals de provincie, de wildbeheereenheden en overige betrokken partijen en diensten. Ook over het functioneren van de provincie(s) zijn opmerkingen gemaakt.

Om die reden worden in dit rapport allereerst de vijf gespreksonderwerpen kort beantwoord en daarna aangevuld met deze aanvullende, lees 'overige' bevindingen. Vervolgens wordt dit toegespitst naar zowel de provincies als de faunabeheereenheden. Tenslotte sluit dit rapport af met een voorstel over de wijze waarop de

adviezen ter hand genomen kunnen worden en hoe dit concreet te organiseren is, opdat de beoogde doelstellingen van de opdracht gerealiseerd kunnen worden.

## 2 De resultaten

### 2.1 De gespreksonderwerpen

#### 2.1.1 *Relatiebeheer*

Het relatiebeheer op bestuurlijk en ambtelijk niveau tussen faunabeheereenheden en provincies, zoals de wijze van samenwerken en afstemming hierover.

Het relatiebeheer op ambtelijk niveau wordt over het algemeen als goed tot redelijk ervaren. De vorm varieert nogal: van heel frequent en gestructureerd, tot contact op elk moment met wie het nodig is. Men weet elkaar in ieder geval te vinden.

Op bestuurlijk niveau is het contact, in de situatie waarbij er sprake is van een al langjarige samenwerking tussen dezelfde voorzitter en gedeputeerde, veelal goed en informeel van aard. Daar waar sprake is van een recente wisseling van voorzitter en/of gedeputeerde, moet die werkrelatie soms nog ingevuld worden.

Verder moet opgemerkt worden hoeveel verschillende - vooral ambtelijke - contacten er in elke provincie zijn met allerlei groeperingen die met fauna te maken hebben. Dat varieert van vijf tot enige tientallen per provincie.

#### 2.1.2 *Integrale benadering*

De werkwijze van de integrale benadering van het faunabeheer waarbij rekening gehouden moet worden met de afweging van belangen ten aanzien van preventie-bescherming-bestrijding.

De antwoorden op dit gespreksonderwerp liepen nogal uiteen. Daar waar taken, verantwoordelijken en bevoegdheden tussen partijen goed bediscussieerd en vastgelegd zijn, is ook de werkwijze van de integrale benadering van het faunabeheer daar onderdeel van.

Daar waar die discussie niet of nauwelijks heeft plaatsgevonden, is er te vaak nog sprake van een volgtijdelijke betrokkenheid. Afweging van belangen ten aanzien van preventie-bescherming-bestrijding vindt wel plaats, maar niet altijd vanuit een integrale benadering.

#### 2.1.3 *Coördinatierol van het gebiedsproces*

De invulling van de coördinatierol van het gebiedsproces van het faunabeheer tussen de faunabeheereenheden, de wildbeheereenheden en de overige uitvoeringsdiensten.

Die rol wordt zeer verschillend ingevuld. In een aantal faunabeheereenheden vindt er halfjaarlijks overleg plaats met wildbeheereenheden. In andere gevallen kiest men voor het regelmatig organiseren van (meerdere) informatiebijeenkomsten.

Vervolgens wordt het faunabeheerplan op basis van beleid en kaders van de provincie vastgesteld. De uitvoering wordt gedelegeerd aan de wildbeheereenheden. En zij delegeren dit weer aan de (vrijwillige) uitvoerders, veelal jagers. Soms voert de wildbeheereenheid dit zelfstandig uit. In andere gevallen faciliteren, ondersteunen en begeleiden de faunabeheereenheden hen daarin.

De werkwijze in de provincies is zeer gevarieerd en wordt sterk beïnvloed door de provinciale problematiek en de onderlinge verhoudingen.

#### 2.1.4

##### *Draagvlak*

Draagvlak voor de uitvoering van het faunabeheer en daarmee samenhangende (h)erkenning van de wettelijke taken, de balans tussen verschillende maatschappelijke belangen en de tevredenheid over concrete resultaten.

De Wet Natuurbescherming is sinds 2017 van kracht en werkt te kort om nu gedegen en verantwoord te kunnen vaststellen of er draagvlak is voor de uitvoering van het faunabeheer. Kortom, dat is nog niet geheel duidelijk op dit moment. Maar op basis van de gesprekken valt hierover het volgende te rapporteren:

Het draagvlak lijkt veelal goed te zijn, echter lijkt dit wel afhankelijk te zijn van diegene waaraan de vraag wordt gesteld. Daarom is het niet unaniem en overtuigend vast te stellen in hoeverre dit draagvlak breed wordt gedeeld. Ook vanuit politiek oogpunt, dat wil zeggen vanuit Provinciale Staten, wordt er genuanceerd naar gekeken.

Tot slot is de samenwerking en afstemming van verantwoordelijkheden in een meerderheid van de provincies nog niet overal helder. In dit verlengde is het relevant hoe de huisvesting van de faunabeheereenheid is geregeld. Zo heeft de huisvesting in het provinciehuis wellicht voordelen qua afstemming met de provincie, maar heeft daarentegen het nadeel dat de faunabeheereenheid gauw gezien wordt als verlengstuk van de provincie.

#### 2.1.5

##### *Budget*

Afstemming provinciale beheerproblematiek versus budget voor personeel en uitvoeringskosten.

Over het algemeen worden de beschikbare middelen als (net tot ruim) voldoende gekenmerkt en kunnen de faunabeheereenheden de taken daarvoor uitvoeren.

De beschikbaarheid van middelen wordt op verschillende manieren geregeld: van een jaarlijks vast budget, te vermeerderen met middelen voor speciale projecten, tot meerjarige prestatieafspraken. Een vergelijking tussen faunabeheereenheden onderling is niet zinvol omdat er sprake is van structureel geld, incidenteel geld en incidenteel extra personele ondersteuning door de provincie. Ook is er sprake van heel verschillende faunabeheer problematiek en verschillende invulling van de rol van de voorzitter.

Gemiddeld genomen varieert de omvang van de personele bezetting van minimaal 1.5 fte tot 4.0 fte. De financiële middelen variëren van € 200.000 - € 900.000. Alle middelen worden ter beschikking gesteld door de provincies.

## 2.2

### **Overige bevindingen**

Bij elke decentralisatietraject van bevoegdheden doet zich het verschijnsel voor dat men eerst vooral "binnen de eigen grenzen" de nieuwe verantwoordelijkheid gaat regelen. Ook bij de uitvoering van het faunabeleid naar de provincies en de vorming van de faunabeheereenheden op basis van de Wet Natuurbescherming 2017, is het niet anders gegaan.

Het resultaat is echter dat op bijna alle punten in alle provincies anders gehandeld en gewerkt wordt, met vaak als argumentatie: 'Daar gaan wij nu eenmaal als individuele provincie over!'. Formeel is dat natuurlijk juist. Men opereert vooralsnog vooral vanuit de specifieke provinciale situatie, met eigen politieke, culturele en geografische kenmerken en met de eigen provinciale economische en sociale



omstandigheden. Per provincie leidt dat soms tot redelijke resultaten maar alles overziend geeft het in een aantal gevallen onduidelijkheid door verschillend beleid in provincies, geen landelijk stabiele opvattingen en onzekerheid bij procedures.

Om een indruk te geven van de verschillen het volgende:

Slechts in een beperkt aantal provincies heeft discussie plaatsgevonden over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen provincie en faunabeheereenheden. Dat leidt tot verschillen in betrokkenheid van partijen bij benoeming van de voorzitter, verschillen in aanwezigheid bij vergaderingen van de faunabeheereenheden, verschillen in besluitvorming (variërend van het principe van unanimiteit tot een meerderheid van de stemmen), verschillen in het betrekken van wildbeheereenheden, verschillen in titulatuur, verschillen in honorering en verschillen in huisvesting.

En tot slot: het voorzittersoverleg faunabeheereenheden leidt nauwelijks of niet tot enige waardering.

In den beginne natuurlijk verklaarbaar en ook begrijpelijk, maar op deze weg per provincie doorgaan, leidt tot nog meer divergeren van het beleid en uitvoering én het missen van kansen om het samen beter de doen met dezelfde middelen.

### **2.3 Gedeelde inzichten van de faunabeheereenheden**

Geconstateerd kan worden dat er bijna geen unaniem gedeelde opvattingen zijn bij de faunabeheereenheden. Daarom onderstaand een aantal inzichten die door een groot aantal wel worden gedeeld.

- Een in elke provincie vastgesteld document over taken verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen provincie en de faunabeheereenheid zou zeer wenselijk zijn. Daarmee worden rollen zuiverder en is dit een eerste stap naar kwaliteitsverbetering.
- Landelijk, juridisch en ecologisch met elkaar meer delen en ook een (online) kennisbank zou wenselijk zijn.
- Juridisch zou er een kwaliteitssprong gemaakt moeten worden, onder andere door gezamenlijke inhuur van juridische kennis. Dat zal leiden tot meer juridische houdbaarheid in procedures.
- De gedachte om kernen van het faunabeheerplan gelijk te maken in alle provincies, vindt wel weerklank.
- Ook zou er meer samengewerkt moeten worden, dan wel beleidsmatig meer afgestemd moeten worden tussen provincies.
- De relatie tussen de faunabeheereenheid en de wildbeheereenheid zou verder uitgewerkt moeten worden.
- Het blijft een vreemde constructie dat de faunabeheereenheid in elke provincie een onafhankelijke stichting is, maar in alle provincies voor 100% financieel afhankelijk is van die provincie. Dat leidt in veel provincies tot een kwetsbare omvang van de faunabeheereenheid.
- Over het algemeen wordt de onafhankelijkheid van de voorzitter en/of secretaris niet vergroot doordat men eveneens lid is van één van de vertegenwoordigde partijen, zoals bijvoorbeeld als actief jager.
- Er zou één faunaregistratiesysteem voor alle provincies moeten zijn. Daarbij is duidelijkheid over van en voor wie de data zijn, toezicht, eigenaarschap en protocollen wenselijk.
- De toegevoegde waarde van het huidig voorzittersoverleg (samen met secretarissen) is er niet of nauwelijks. Er zijn diverse adviezen gegeven daar wat aan te verbeteren maar het resultaat is er absoluut niet naar. Het moet geprofessionaliseerd worden, met een goede agenda en inhoudelijke voorbereiding, met een vaste voorzitter en een professionele onafhankelijke secretaris.

2.3.1 *Gedachten van de voorzitters van de faunabeheereenheden (om kennis van te nemen)*

Drempel om schade aan te geven is financieel te hoog.

Waarom lukt het landelijk overleg met de gedeputeerden wel en dat van faunabeheereenheid voorzitters niet?

Zijn de tellingen betrouwbaar?

Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade moet meer brengen dan halen.

We moeten het hebben over schadebestrijders in plaats van jagers.

Relatie en taakverdeling provincie en omgevingsdienst.

Niemand heeft de leiding, er is meer sturing en regie nodig.

Bestuur faunabeheereenheid moet meer met de toekomst bezig zijn en niet met de waan van de dag.

Ambtenaren willen het zelf blijven doen.

Rol BIJ12 is te beperkt.

Waarom voorzitters en secretarissen samen in het landelijk overleg?

Landelijk overleg: haantjesgedrag, angstcultuur, koninkrijkjes. Er moet meer uit te halen zijn

Let op de integriteit

Secretarispositie is erg kwetsbaar, daar zouden we wat aan moeten doen.

Meer samen prima, maar niet ten koste van het eigen werk.

Faunaregistratiesysteem moet niet in particuliere handen zijn

Rol van de provincie bij de vergadering van de faunabeheereenheid?

Provincies doen ook dingen qua vergunning die ze niet meer zouden moeten doen

Verschillend betaald en gewaardeerd

Faunabeheereenheid heeft geen machtsmiddel ten opzichte van de wildbeheereenheid

Hoe sterker de lijn faunabeheereenheid – provincie, hoe moeilijker de samenwerking

## 2.4

### **Gedeelde inzichten vanuit de provincies (gedeputeerden)**

Vanuit de provincies kan zondermeer het volgende worden gesteld:

- De voorzitter van een faunabeheereenheid is ongelooflijk belangrijk. Hij of zij moet volstrekt onafhankelijk zijn.
- Betrokkenheid van de provincie bij de benoeming is meer dan gewenst. Voorzitter zijn is geen erebaan: Het is een betaalde functie waarvoor tijd beschikbaar moet zijn en aan moet worden besteed.
- Men onderschrijft dat een discussie over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in alle provincies moet worden gevoerd en ook moet worden vastgelegd.
- Voorts vindt men dat de bezetting van de faunabeheereenheid kwalitatief hoogwaardig moet zijn.
- Er moeten voorzieningen getroffen worden om de kwetsbaarheid van die kleine organisaties te minimaliseren. Dat kan door interne afspraken of door afspraken te maken met andere faunabeheereenheden en/of de provincie.

2.4.1 *Gedachten van de gedeputeerden (om kennis van te nemen)*

Zit men in  
faunabeheereenheid bestuur  
als onafhankelijk bestuurder  
of als belangenbehartiger?

Voorzitter moet  
het gezicht zicht  
zijn en niet de  
secretaris

Het zit op  
personen.

Provincie – faunabeheereenheid  
– wildbeheereenheid is een  
moeilijke constructie, onder-  
linge verhoudingen zijn niet ge-  
regeld.

Provinciale  
Staten wil  
steeds meer  
betrokkenheid.

Maatschappelijke  
Adviesraad Faunaschade  
moet verbinden en  
vernieuwen.

Verskillende belangen en  
daardoor komt landelijke  
samenwerking niet goed  
van de grond.

Faunabeheereenheid  
wordt gezien als  
verlengstuk van  
provincie en  
partijen.

Provincie-  
overschrijdende  
samenwerking  
zoeken

Resultaten beter laten  
zien als  
faunabeheereenheid

Nationale afspraken zijn we  
huiverig voor, het loopt  
hier redelijk

Faunabeheereenheid staat  
niet op de agenda van  
de Bestuurlijke  
Adviescommissie Vitaal  
Platteland (BACVP)

BIJ12 zou behalve rappor-  
teren ook trends moeten  
aangeven.

Vergunningverlening op  
voorhand,  
dat is een hele ruime ont-  
heffing.

Eén faunaloket  
per provincie.

## 3 Het advies

De optelsom van de bevindingen wordt enerzijds bepaald door de grote mate van uiteenlopen van opvattingen. Er is vrijwel geen onderwerp waar de één groot belang aan toekent en de ander het niet relevant vindt. Anderzijds geeft men – op onderdelen die verschillen – een groot gevoel van urgentie aan.

De bevindingen uit de gevoerde gesprekken zijn, gecombineerd met de inzichten van de MARF, afgezet tegen de opdracht over de mogelijke kwaliteitsverbeteringen in de bestuurlijke organisatie en de werkwijze van de faunabeheereenheden. Dit heeft geresulteerd in onderstaande adviezen aan de provincies en de faunabeheereenheden.

De provincies bepalen de maatschappelijke en politieke betekenis van de faunabeheereenheden. In de Wet natuurbescherming is de wettelijke positie weliswaar verankerd maar uiterst summier gehouden. Met mogelijkheden voor de provincies om door secundaire wetgeving en beleid aanvullende eisen te stellen en bewegingsruimte te bieden.

Dit advies gaat voor een belangrijk deel over werkwijze en inrichting van de faunabeheereenheden, maar het succes van de ontwikkeling van de faunabeheereenheden wordt grotendeels bepaald door de provincies. Om die reden staan de adviezen aan de provincies voorop. En via de provincies en rechtstreeks richt de MARF zich ook tot de faunabeheereenheden afzonderlijk en gezamenlijk.

### 3.1 Advies aan alle provincies

- Geef vertrouwen aan de in uw provincie functionerende faunabeheereenheid.
- Stem als provincies beleidsmatig (veel) meer met elkaar af. Fauna kent immers geen grenzen. Versnippering van beleidsuitgangspunten leidt tot onduidelijkheid in de uitvoering en leidt mogelijk tot (onnodige) juridische procedures. Werk vanuit het principe dat verschillen betekenis moeten hebben. Meer onderlinge afstemming, meer eenduidigheid in beleid is hiervoor noodzakelijk. Breng om te beginnen alle ontheffingen en uitgangspunten in één voor verschillende partijen toegankelijke database samen.
- In een aantal provincies is sprake van een zogenoemde "één loket functie" bij de faunabeheereenheid. Hierdoor wordt bewerkstelligd dat er één organisatie is die ontheffingen voor faunabeheer uitgeeft. Dat verduidelijkt de positie en voorkomt verschil in afwegingen en databeheer. Breng dat overal tot stand.
- Voor zover nog niet gebeurt: Stel samen met de faunabeheereenheid een document vast over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van alle bij het faunabeheer betrokken partijen. Stop met name energie in het proces om te komen tot dat document, waarbij gebruik gemaakt kan worden van al bestaande documenten uit andere provincies. Kies nadrukkelijk niet voor het een-op-een kopiëren van dat document, maar wel om er kennis van te nemen. Breng op deze manier het proces van overleg met de eigen faunabeheereenheid tot stand.
- Faciliteer de faunabeheereenheid zodat er balans is tussen takenpakket, capaciteit en organisatie.
- Betrek de faunabeheereenheid in een zo vroeg mogelijk stadium bij de beleidsvoorbereiding om van hun ervaring te profiteren.

- Stel regels aan de samenstelling van het bestuur van de faunabeheereenheid zoals bepaald in art 3.12, lid d van de Wet natuurbescherming: Provinciale staten kunnen regels stellen over vertegenwoordiging van maatschappelijke organisaties in het bestuur van de faunabeheereenheid.
- Gelet op het grote belang bij het deugdelijk functioneren van de faunabeheereenheid, waarbij de voorzitter de bestuurlijke schakel is naar de provincie: stel uniforme eisen aan de kwalificaties van de onafhankelijke voorzitter en het proces van selectie. Het is passend dat de voorzitter in alle provincies met instemming van of door Gedeputeerde Staten wordt benoemd.
- Leg de gezamenlijk overeengekomen regels vast in de omgevingsverordening in elke provincie.
- Agendeer het functioneren van de faunabeheereenheden en de voortgang in het operationaliseren van dit advies vanaf nu minimaal tweemaal per jaar in de Bestuurlijk Advies Commissie Vitaal Platteland (BACVP).

### 3.2 Advies aan alle faunabeheereenheden

- Neem verantwoordelijkheid in overeenstemming met de Wet natuurbescherming.
- Stel samen met de provincie een document vast over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van alle bij het faunabeheer betrokken partijen. Stop met name energie in het proces om te komen tot dat document, waarbij gebruik gemaakt kan worden van al bestaande documenten uit andere faunabeheereenheden, zoals van de faunabeheereenheid in Noord-Brabant of in Zeeland. Kies nadrukkelijk niet voor het een-op-een kopiëren van dat document, maar wel om er kennis van te nemen. Breng op deze manier het proces van overleg met de provincie tot stand.
- Verken de mogelijkheden om tot landelijke faunabeheerplannen voor sommige soorten te komen, dan wel landelijke paragrafen/ hoofdstukken/kennisdocumenten te komen die per provincie in de faunabeheerplannen gedeeld kunnen worden (samenwerking op dossiervorming).
- Kom tot een zogenaamde "één loketfunctie" bij de faunabeheereenheid, zoals deze al in een aantal provincies bestaat. Hierdoor wordt bewerkstelligd dat er één organisatie is die ontheffingen voor het faunabeheer uitgeeft.  
Dat verduidelijkt de positie en voorkomt verschil in afwegingen en data-beheer.
- Probeer statuten maximaal te uniformeren.
- Maak een uniform profiel voor de kerntaken van de voorzitter en de secretaris.
- Beschouw de rol van de faunabeheereenheid als werkgever, onderzoek de mogelijkheid van gezamenlijk personeels- en HRM beleid.
- Kies voor gelijke titulatuur en inschaling voor de functie van secretaris.
- Onderzoek daadwerkelijk de mogelijkheden van poolvorming, al dan niet op regionale schaal.
- Onderzoek de mogelijkheden van gezamenlijk inkoop van juridische en ecologische deskundigheid. Dit zal leiden tot een betere kennisontwikkeling over soorten en meer juridische houdbaarheid.
- Zorg binnen korte tijd voor een landelijk uniform faunaregistratiesysteem op basis van een aantal van tevoren vastgestelde uitgangspunten met betrekking tot eigenaarschap, licenties en protocollen.
- Maak een gezamenlijke website met een link voor elke provinciale faunabeheereenheid. Uitgangspunt moet daarbij zijn meer zichtbaarheid van de faunabeheereenheden met behoud van eigen identiteit maar met een eenduidige communicatiesignatuur en een meer gezamenlijke uitstraling.
- Verken de mogelijkheden voor gezamenlijke verslaglegging van de resultaten en bevindingen bijvoorbeeld in een jaarlijkse faunabalans.



- Onderhoud een intensief contact met de wildbeheereenheden in de provincies en zorg voor een goede verbinding met de organisaties, actief op het terrein van het faunabeheer in de provincie. Rechtstreeks contact – en niet alleen via de bestuursleden van de faunabeheereenheid – maakt daar onderdeel van uit.

### 3.3 Voorstel om het advies te operationaliseren

Na de inwerkingtreding van de nieuwe Natuurwet per januari 2017 zijn er diverse adviezen uitgebracht en aanbevelingen gedaan over het functioneren van de faunabeheereenheden in de provincies. Geconstateerd kan worden dat de ontwikkeling op dit moment in alle provincies anders is met verschillende snelheden. Geconstateerd is ook dat dit urgentie heeft, partijen constateren over en weer knelpunten en willen toe naar een effectiever faunabeheer.

Om de beoogde kwaliteitsverbeteringen, zoals in de opdracht omschreven, te kunnen bereiken, zijn een aantal adviezen geformuleerd zowel in de richting van de faunabeheereenheden als in de richting van de provincies.

Uitsluitend met adviezen ben je er niet. Als de gegeven adviezen op hoofdlijnen door nagenoeg allen onderschreven worden, is het noodzakelijk ook een voorstel te doen voor het operationeel maken van de adviezen. En daar besluiten over te nemen. Alleen op die manier is verzekerd dat er opvolging aan de adviezen wordt gegeven en dat de beoogde kwaliteitsverbeteringen in alle provincies bereikt zullen worden. Kwaliteitsverbeteringen in zowel de bestuurlijke organisatie en werkwijze, zowel individueel als collectief.

Onderstaand een voorstel hoe dat vormgegeven kan worden.

- Benoem voor twee jaar een externe trekker van het proces van operationalisering. Kies gezamenlijk voor iemand met bewezen ervaring in het leiden van processen met veel verschillende partijen met vaak verschillende opvattingen en belangen, zonder (historische) binding met één van de betrokken partijen. Regel ook een projectsecretaris voor die periode bij BIJ12. De gezamenlijke provincies (IPO) zullen hiertoe opdracht aan BIJ12 moeten geven. Naar de mening van de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade ligt het voor de hand dat de te benoemen trekker van het proces gedurende deze periode ook het voorzittersoverleg FBE voorziet.
- Maak binnen drie maanden na de start van de externe trekker een plan van aanpak en tijdsplanning om binnen twee jaar tot operationalisering van dit advies te komen. Koppel aan de start van de uitvoering ervan een gezamenlijke bijeenkomst van de portefeuillehouders en de voorzitters.
- Laat de externe trekker ook een advies geven over de relatie tussen de provincie, de faunabeheereenheid en de wildbeheereenheid. Formeel is daar niets over geregeld in de Wet natuurbescherming terwijl partijen in de praktijk niet zonder elkaar kunnen.
- De provincies wordt gevraagd eenmalig voor een periode van twee jaar een extra budget van naar schatting € 10.000,- per provincie per jaar ter beschikking te stellen. Dit ter dekking van de kosten van een externe voorzitter en het secretariaat inclusief inhoudelijke ondersteuning.
- Daarnaast is het wellicht in sommige provincies noodzakelijk een extra budget ter beschikking te stellen in verband met de minimale bezetting van de faunabeheereenheid op dit moment. Daardoor is het voor die faunabeheereenheden niet goed mogelijk een goede bijdrage te leveren aan dit operationaliseringstraject.

### **3.4 Het plan van aanpak**

Daarin moeten alle adviezen zoals in dit rapport weergegeven naar zowel provincies als faunabeheereenheden worden opgenomen. De uitkomst per onderdeel is uiteraard niet op voorhand vast te leggen. Wel moet de manier van werken vastgesteld worden, aangegeven worden wat de gezamenlijke onderwerpen van provincies en FBE's zijn en een prioritering aangegeven worden van de verschillende onderwerpen/adviezen en een daarbij behorende doorlooptijd. Dat alles binnen een maximale looptijd van twee jaar.

### **3.5 Het resultaat**

Het resultaat moet uiteindelijk zijn dat er sprake is van een duurzaam evenwichtig faunabeheer in de provincies. Met een krachtige faunabeheereenheid als schakel tussen beleid en uitvoering met als doel het voorkomen van faunaschade en het beperken van de uitvoerings- en tegemoetkomingskosten.

Daarbij kunnen de kosten per faunabeheereenheid na het operationaliseringstraject efficiënter worden besteed en wellicht lager zijn, dan wel dat de kwetsbaarheid verminderd is.

Het doel is om alle faunabeheereenheden binnen twee jaar duurzaam in hun positie te zetten zoals beoogd in de Natuurbeschermingswet, met een zichtbare meerwaarde, door waar nuttig en nodig tot samenwerking en afstemming te komen.

Verantwoordelijkheid nemen en vertrouwen geven, daarin ligt de basis van voortuitgang om het samen nóg beter te doen!

## De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade

De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade is begin 2017 door de twaalf provincies ingesteld om hen te adviseren over het faunaschadebeleid en onderzoeksresultaten op dat gebied. Ook faciliteert de raad provincies in het maatschappelijk debat over het voorkomen en bestrijden van faunaschade.

De Adviesraad geeft onafhankelijk advies voor de onderbouwing van (gezamenlijke) besluitvorming en beleid. Ook heeft de raad de taak om geluiden uit de samenleving op te vangen, te kanaliseren en binnen de provinciale context te brengen.

Voor de periode tot en met 2020 zijn een aantal adviesthema's vastgesteld:

- Advies over gebiedsgerichte benadering en schadesystematiek. Dit advies gaat over het hele uitvoeringsbereik van het faunaschadebeleid (zie hiervoor het Raadsadvies 'Verbinden en vernieuwen', december 2018).
- Tussenadvies 'Op weg naar een robuust ganzenbeheer' (november 2019).
- Advies over de Faunabeheereenheden, september 2020 (dit advies ligt nu voor).
- Advies over een robuuster ganzenbeleid (in voorbereiding).

De adviezen zijn te vinden op de [website van BIJ12](#).